
znak: XXXXXXXX

Warszawa, dnia 20 października 2017 r.

Opinia prawna w przedmiocie
w przedmiocie środków ochrony prawnej doktoranta ubiegającego się
o stypendium ministra za wybitne osiągnięcia

Niniejsza opinia została przygotowana w odpowiedzi na pytanie skierowane do Zespołu Prawnego Rzecznika Praw Doktoranta Krajowej Reprezentacji Doktorantów w dniu 26 września 2017 r.

I. Stan faktyczny

Z informacji udzielonej przez Pytającą wynika, że Pytająca złożyła wniosek o przyznanie stypendium ministra za wybitne osiągnięcia w nauce. Rada Wydziału negatywnie "zaopiniowała" (nie było dyskusji po referacie prezentującym wniosek przez Kierownika Studiów Doktoranckich) wniosek o stypendium ministra nauki i szkolnictwa wyższego dla doktorantów. Cała opinia polegała tylko na głosowaniu i nie ma innego uzasadnienia tej decyzji. Pytająca wskazała również, że kierownik stwierdził poprawność formalną wniosku, załączników oraz wpisanych osiągnięć, a także, że nie ma jeszcze wypełnionego i przesłanego wniosku do rektoratu. Pytająca po rozmowie telefonicznej z pracownikiem działu spraw studenckich i doktoranckich, została poproszona o wstrzymanie się z dalszymi działaniami, gdyż rada wydziału wg opinii i wiedzy pracownika nie może po prostu bez podstaw i uzasadnienia zaopiniować negatywnie. Pytająca po trzech dniach roboczych (tj. 26.09, wnioski z rektoratu będą wysyłane 6.10) dowiedziała się z wydziału, że Rada Wydziału tak zagłosowała, a dziekan chce wysłać wniosek do rektora (choć według Pytającej i pracownika rektoratu rektor nie może wysłać go dalej bez pozytywnej opinii). Wniosek Pytającej o stypendium ministra spełnia wymogi, zgodnie z tym, co zreferowała Kierownik. Jest to 6 międzynarodowych konferencji naukowych (w tym tak prestiżowych jak kongres International Political Studies Association), kierowanie grantem z NCN, monografia i publikacja na liście A. Zgodnie z tym, co Pytająca we własnym zakresie doczytała, Rada

Wydziału powinna opiniować w zakresie wybitności osiągnięć zgodnie z załącznikiem (a nie swoją wizją wybitności) oraz w związku z faktem bycia doktorantem.

II. Podstawa prawna

Podstawą prawną niniejszej analizy jest:

1. Ustawa z dnia 27 lipca 2005 r. prawo o szkolnictwie wyższym (tekst jednolity: Dz.U. z 2016 r. poz. 1842; dalej jako PoSW),
2. Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jednolity: Dz.U. z 2017 r. poz. 1257),
3. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie stypendiów ministra za wybitne osiągnięcia przyznawanych doktorantom z dnia 17 lipca 2015 r. (Dz.U. z 2015 r. poz. 1051; dalej jako Rozporządzenie MNiSW).

III. Analiza prawna

Przedstawiony przez Pytającą problem dotyczy postępowania w przedmiocie przyznania stypendia ministra za wybitne osiągnięcia w nauce. Zgodnie z art. 199c ust. 1 PoSW stypendium przyznaje doktorantom minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego na wniosek rektora uczelni zaopiniowany przez radę podstawowej jednostki organizacyjnej, a w przypadku uczelni nieposiadającej podstawowej jednostki organizacyjnej - przez senat uczelni. Zgodnie z art. 199c ust. 3 PoSW Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki i tryb przyznawania oraz wypłacania stypendium ministra za wybitne osiągnięcia, liczbę stypendiów i maksymalną wysokość stypendium oraz wzór wniosku o przyznanie stypendium ministra, uwzględniając rodzaje osiągnięć naukowych oraz innych osiągnięć doktoranta poświadczających ich wybitny poziom oraz sposób udokumentowania tych osiągnięć. Dyspozycja art. 199c ust. 3 PoSW została zrealizowana poprzez wydanie Rozporządzenia MNiSW. Zgodnie z § 4 ust. 1 Rozporządzenia MNiSW doktorant przedstawia swoją kandydaturę do przyznania stypendium rektorowi uczelni za pośrednictwem kierownika podstawowej jednostki organizacyjnej uczelni, a w przypadku uczelni nieposiadającej podstawowej jednostki organizacyjnej - bezpośrednio rektorowi uczelni, w terminie określonym odpowiednio przez kierownika podstawowej jednostki organizacyjnej albo przez rektora. Zgodnie z § 5 ust. 1

Rozporządzenia MNiSW rektor uczelni przedstawia wniosek wraz z dokumentami, o których mowa w § 4 ust. 3, tj.:

1) w przypadku osiągnięć naukowych:

a) kopia stron czasopisma lub książki zawierających nazwisko autora lub autorów, tytuł publikacji, nazwę wydawnictwa, miejsce wydania, miesiąc i rok wydania, nakład, numer ISBN lub numer ISSN, jeżeli został nadany, albo zaświadczenie wystawione przez wydawcę publikacji,

b) zaświadczenie wystawione przez kierownika projektu badawczego albo oświadczenie, jeżeli kierownikiem projektu jest doktorant, który przedstawił swoją kandydaturę do przyznania stypendium,

c) kopia dokumentu patentowego, świadectwa ochronnego na wzór użytkowy, świadectwa rejestracji wzoru przemysłowego, świadectwa rejestracji topografii układu scalonego lub decyzji o przyznaniu wyłącznego prawa do ochrony wyhodowanej albo odkrytej i wyprowadzonej odmiany rośliny,

d) kopia materiału pokonferencyjnego zawierającego nazwisko prelegenta albo zaświadczenie wystawione przez organizatora konferencji,

e) kopia dyplomu uzyskanego w konkursie albo zaświadczenie wystawione przez organizatora konkursu;

2) w przypadku osiągnięć artystycznych:

a) kopia stron książki lub albumu zawierających nazwisko autora lub autorów, tytuł publikacji, nazwę wydawcy, miejsce wydania, miesiąc i rok wydania, nakład, numer ISAN lub numer ISBN, jeżeli został nadany, albo kopia okładki płyty wraz z informacją o nakładzie i nazwą wydawcy, albo zaświadczenie wystawione przez wydawcę książki, albumu, płyty lub innego dzieła artystycznego,

b) kopia broszury festiwalowej, plakatu filmowego albo programu koncertu, wystawy lub spektaklu, albo zaświadczenie wystawione przez organizatora prezentacji filmu, utworu muzycznego, pracy plastycznej, sztuki teatralnej lub innego dzieła artystycznego,

c) kopia dokumentu patentowego, świadectwa ochronnego na wzór użytkowy lub świadectwa rejestracji wzoru przemysłowego,

d) kopia dyplomu uzyskanego w konkursie albo zaświadczenie wystawione przez organizatora konkursu;

3) w przypadku osiągnięć w sporcie:

a) zaświadczenie wystawione przez właściwy polski związek sportowy,

b) zaświadczenie wystawione przez Akademicki Związek Sportowy, do zaopiniowania radzie podstawowej jednostki organizacyjnej uczelni, a w przypadku uczelni nieposiadającej podstawowej jednostki organizacyjnej - senatowi uczelni. Zgodnie z § 6 ust. 1 Rozporządzenia MNiSW rektorzy uczelni składają wnioski pozytywnie zaopiniowane przez organy kolegialne do ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego.

Wskazać należy, że treść art. 199c ust. 1 PoSW przyjmuje rozwiązanie analogiczne do procedowania w sprawach studentów, o którym mowa w art. 178 ust. 1 PoSW, tym samym uzasadnione jest korzystanie z orzecznictwa sądowego wydanego w stosunku do art. 178 ust. 1 PoSW. W orzecznictwie wojewódzkich sądów administracyjnych (dalej jako WSA) wskazuje się, że mając na uwadze treść art. 178 ust. 1 PoSW oraz ustalone przepisami wykonawczymi, tj. przepisami Rozporządzenia MNiSW kryteria przyznawania stypendiów uznać należy, iż decyzja w przedmiocie przyznania stypendium ma charakter uznaniowy. W związku z wydawaniem takiej decyzji na organie administracji (w tym przypadku Ministrze Nauki i Szkolnictwa Wyższego) ciąży obowiązek szczególnie starannego sporządzenia ich uzasadnienia, zwłaszcza gdy zawierają one rozstrzygnięcie negatywne. Dlatego ze względu na możliwy do podniesienia zarzut niewłaściwego korzystania z uznania administracyjnego (przekroczenia granic tego uznania) obowiązki w zakresie uzasadnienia decyzji są większe wobec organu orzekającego w ramach uznania administracyjnego, aniżeli w przypadku orzekania w ramach ustawowego związania (por. wyrok WSA w Warszawie z dnia 3 listopada 2011 r., sygn. akt: II SA/Wa 1334/11, Legalis nr 392818). Przy czym wskazać należy, że stanowisko WSA odnosi się do decyzji Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego jako organu, który rozstrzyga o przyznaniu stypendium. Natomiast czynności podejmowane przez organy uczelni dotyczą jedynie opiniowania wniosku i jego przekazania Ministrowi Nauki i Szkolnictwa Wyższego w celu wydania rozstrzygnięcia (decyzji).

Okoliczność wydania przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego decyzji administracyjnej w tej sprawie determinuje zastosowanie przepisów k.p.a. w zakresie proceduralnym, w tym możliwości korzystania z trybu odwoławczego.

IV. Wnioski

Biorąc pod uwagę przedstawiony powyżej stan prawny oraz stan faktyczny, należy stwierdzić, że w przedmiotowej sprawie radą i kierownikiem podstawowej jednostki organizacyjnej, o których mowa w przepisach PoSW i Rozporządzenia MNiSW jest odpowiednio: Rada Wydziału oraz Dziekan Wydziału. Wobec tego, w sytuacji przedstawionej przez Pytającą pozytywna opinia Rady Wydziału jest niezbędna, aby Rektor uczelni złożył wniosek do Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Jednocześnie wskazać należy, że zarówno przepisy PoSW, jak i Rozporządzenia MNiSW nie przewidują środków ochrony prawnej dla uzyskania negatywnej opinii Rady Wydziału dla wniosku doktoranta. Dopiero przepisy k.p.a. przewidują środki odwoławcze, przy czym skorzystanie z nich nie jest możliwe na tym etapie postępowania.

Niestety stanowisko Rady Wydziału czyni niemożliwym rozeznanie przyczyn jego zajęcia (np. brak formalny aplikacji, status doktoranta „na przedłużeniu”).

Zespół Prawny
Rzecznika Praw Doktoranta